

Impuls voor deltanatuur

Frans van Zijderveld | Extern beleid Zuidwestelijke delta Natuurmonumenten

Als jongen uit de streek kent Frans van Zijderveld de schoonheid van het Haringvliet. Hij is dolblij met de opening van de kier in de Haringvlietsluizen. Hierdoor kunnen trekvisserij de sluzen passeren richting hun paaigebieden stroomopwaarts of in zee.

‘Een eerder afgesloten zee-arm weer openstellen is natuurlijk niet niks’

‘We kunnen ons tegenwoordig nog maar moeilijk voorstellen hoe het Haringvliet er vroeger – voor de voltooiing van de Haringvlietdam in 1971 – uitzag. Het was de dynamische monding van de grote rivieren Rijn en Maas. Een delta waar het getij en de natuurlijke overgang van zoet rivierwater naar zout zeewater voor oer-Nederlandse deltanatuur en soortenrijkdom zorgden. Waar trekvisserij, kustvogels en andere planten- en diersoorten welig tierden. Doodzonde dat dit door het afsluiten van het Haringvliet een halt is toegevoerd. Al kan ik het vanuit het oogpunt van waterveiligheid wel begrijpen; ik kom uit de streek en ken de verhalen over de verwoestende kracht van het water.’

Dynamische delta

‘Ik ben opgegroeid aan de flanken van het Haringvliet. Na wat omzwervingen voor studie en werk ben ik teruggekeerd naar

mijn roots. Vanuit huis kijk ik uit op het water. En ik trek er zelf regelmatig op uit met de kano of de zeilboot. Het mooie is dat ik ook in mijn werk voor Natuurmonumenten met het Haringvliet te maken heb. De afgelopen jaren heb ik me hard gemaakt voor het herstel van de dynamische delta die het Haringvliet ooit was. Zo zit ik in de klankbordgroep die Rijkswaterstaat voor dit project heeft opgericht. Daarnaast heeft Natuurmonumenten samen met een aantal andere natuurorganisaties de handen ineengeslagen om het gebied een extra impuls te geven.’

Handen op elkaar

‘Het is lang niet eenvoudig geweest alle handen op elkaar te krijgen voor de opening van de kier. Dat snap ik: er was en is terecht veel aandacht voor de borging van de zoetwatervoorziening én de veiligheid. Rijkswaterstaat, Evides Waterbedrijf en

waterschap Hollandse Delta hebben hier ook de nodige maatregelen voor genomen. Als lid van de klankbordgroep heb ik ervaren dat Rijkswaterstaat hierbij zorgvuldig te werk is gegaan. Tegelijkertijd vind ik dat best wat vaker benadrukt had kunnen worden dat vismigratie het uiteindelijke hoofddoel is van de opening van de kier – binnen de randvoorwaarden zoetwater en veiligheid. Uiteraard realiseer ik me ook dat het een uniek project is. Een eerder afgesloten zee-arm weer openstellen is natuurlijk niet niks.’

Inzicht door onderzoek

‘Het is goed dat de opening van de kier wordt omlijst met een uitgebreid onderzoeksprogramma. Daarin probeert Rijkswaterstaat zo veel mogelijk belangen en verzoeken een plek te geven. Als klankbordgroep worden we goed op de hoogte gehouden en daar ben ik erg blij mee. Persoonlijk kijk ik uit naar de onderzoeken die inzicht geven in hoe het systeem boven en onder water reageert op de opening van de kier. Te denken valt aan onderzoek naar vismigratie, vogels en plantengroei. Ook ben ik benieuwd naar het onderzoek naar het verschuiven van de overgang van zoet

naar zout water in verschillende situaties. Zeer boeiend, omdat het gaat om het gedrag van het Haringvliet in een natuurlijker situatie.’

Natuurlijker Haringvliet

‘Als Natuurmonumenten hebben we samen met het Wereld Natuur Fonds, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming Nederland, ARK Natuurontwikkeling en Sportvisserij Nederland een succesvolle aanvraag ingediend bij het Droomfonds van de Postcode Loterij. Hiermee wilden we de eerste stap naar een natuurlijker Haringvliet extra kracht bijzetten. De afgelopen jaren hebben we veel werk verzet met de financiële bijdrage van 13,5 miljoen euro. Zelf ben ik heel blij met de impuls voor natuurgebied de Korendijkse Slikken. Door samen met Rijkswaterstaat op te trekken, hebben we hier zelfs meer kunnen doen dan we van plan waren. Het Haringvliet heeft ook een toeristische impuls gekregen. Zo zijn uitkijkhutten geplaatst en routes gemaakt. Ik ben er al wezen kijken en je hebt er echt een prachtig uitzicht over de natuur.’

Slingers ophangen

‘In de aanloop naar 15 november 2018 – het officiële startsein voor de opening van de kier – was ik best gespannen. Zou het écht gaan gebeuren? Toen het eenmaal zover was, hebben we de slingers opgehangen. Maar het mooiste moment vond afgelopen januari plaats: de eerste echte opening van de kier. Prachtig om te zien hoe het zoete en zoute water zich vermengden. Het ecosysteem van het Haringvliet gaat weer langzaam lijken op de situatie van voor 1970. Ik kan niet wachten!’